

17. Насыров Е. Звонок для ректора. Владимир Путин составил свой рейтинг эффективности вузов / Е. Насыров // Московские новости [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://mn.ru/society/20110825/304337185.html>
18. Юридический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18214>
19. Типовое положение об образовательном учреждении высшего профессионального образования (высшем учебном заведении), утверждено Постановлением Правительства Российской Федерации от 14.02.2008 № 71 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=75013;dst=100155>
20. О высшем и послевузовском профессиональном образовании: Комментарий к Федеральному закону [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.lexed.ru/comments/new2009/?12.html#_ftnref7

УДК 342.951:339.543

ПОНЯТТЯ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ: ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ В ДОКТРИНІ І ЗАКОНОДАВСТВІ

Янчук Т.Ф., здобувач

Запорізький національний університет

Стаття присвячена визначенню поняття „діяльність митних органів” на підставі дослідження енциклопедичної та словникової літератури, доктринальних правових джерел, положень нормативно-правових актів різних часів прийняття. Аналіз зазначеного поняття проведено з урахуванням його двох складових – „діяльність” і „митні органи”. Окрім того, визначено основні особливості та ознаки, які характеризують таку діяльність, на підставі чого запропоноване авторське визначення „діяльність митних органів”.

Ключові слова: діяльність, митний кодекс, митниця, митні органи, митна справа, публічна адміністрація.

Янчук Т.Ф. ПОНЯТИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТАМОЖЕННЫХ ОРГАНОВ: ПОДХОДЫ К ПОНИМАНИЮ В ДОКТРИНЕ И ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ / Запорожский национальный университет, Украина

Статья посвящена определению понятия „деятельность таможенных органов” на основе исследования энциклопедичной и словарной литературы, доктринальных правовых источников, положений нормативно-правовых актов разных годов принятия. Анализ указанного понятия проведен с учетом его двух составляющих – „деятельность” и „таможенные органы”. Кроме того, определены основные особенности и признаки, которые характеризуют такую деятельность, на основании чего предложено авторское определение „деятельность таможенных органов”.

Ключевые слова: деятельность, публичная администрация, таможенный кодекс, таможня, таможенные органы, таможенное дело.

Yanchuk T.F. CONCEPT OF ACTIVITY OF CUSTOM ORGANS: ATTITUDES TO UNDERSTANDING IN DOCTRINE AND LEGISLATION / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article is devoted determination of concept „Activity of custom organs” on the basis of research of encyclopaedia and dictionary literature, doctrine legal sources, positions of normative-legal acts of different years of acceptance. The analysis of the indicated concept is conducted taking into account his two constituents – „activity” and „custom organs”. Activity of custom organs, as well as any other public organs, is a difficult enough and multidimensional category, and its analysis, scarcely, it is possible to consider the newest article of scientific research the representatives of different of a particular branch directions of legal science. Combination these two constituents is „activity” and „custom organs”, – instrumental in formulation of the unique concept „activity of custom organs” as well-regulated the norms of legislation, purposeful aggregate of active and conscious actions of separate group of organs of public administration, which is made central organ of executive power which provides realization of public policy in the field of state custom affair, custom organs, customs and custom post-modernisms, are specialized, in relation to implementation of the tasks and functions in a sphere of custom business and in other spheres related to it by forms and methods, set a legislation.

Except for that, certainly basic features and signs which characterize such activity, on the basis of what author determination is offered „activity of custom organs”. To the signs which characterize activity of custom

organs, it is possible to take: activity of custom organs is carried by imperious character, it is public, legal, it is continuous and permanent, effective, planned, inferior, has a prophylactic orientation, carries professional character.

Key words: activity, custom code, custom, custom organs, custom business, public administration.

Діяльність митних органів, як і будь-яких інших державних органів, є досить складною та багатоаспектною категорією, а її аналіз, навряд чи, можна вважати новітнім предметом наукового дослідження представників різних галузевих напрямків юридичної науки. Так, наприклад, Ю. Кунев стверджує, що така діяльність являє собою „процес, під час якого людина відтворює і творчо перетворює природу, роблячи себе суб'єктом, що діє, а освоєвані ним явища природи – об'єктом своєї діяльності”. Розглядаючи відповідну діяльність, вчений-юрист наголошує на тому, що її можна представити у вигляді системи і процесу. Початкове і найбільш важливе зображення діяльності як системи у вигляді механізму. Тому процес такої діяльності характеризують так: механізм організації діяльності; стадії та етапи процесу; операції та їх розподіл за стадіями та етапами; способи здійснення операцій [1, 59]. Перш за все, необхідно проаналізувати етимологію словосполучення „діяльність митних органів”, яке умовно складається із двох складових – „діяльність” і „митні органи”.

Так, аналіз статей одного з найдавніших джерел енциклопедичної літератури – Енциклопедичного словника Ф. Брокгауза та І. Єфрона дає можливість з'ясувати зміст діяльності як сукупності дій, об'єднаних спільністю суб'єкта, чи будь-якої якості (корисна діяльність, безплідна діяльність), чи предмета (художня діяльність, економічна діяльність) [2]. Звертаючись до статей Великого тлумачного словника сучасної української мови за редакцією В. Бусела, можна зазначити, що діяльність – це застосування своєї праці до чого-небудь; праця, дії людей у якій-небудь галузі [3, 306]. „Тлумачний словник російської мови” за редакцією С. Ожегова та Н. Шведової подає поняття „діяльність” як: 1) заняття, праця, 2) робота будь-яких органів, а також сил природи [4]. У „Великому енциклопедичному словнику” за редакцією О. Прохорова діяльність визначено як специфічну людську форму ставлення до оточуючого світу, зміст якої формує його цілісна зміна в інтересах людини; умова існування суспільства. Діяльність включає у себе мету, засоби, результат і сам процес [5]. В Українському педагогічному словнику поняття „діяльність” тлумачиться як спосіб буття людини у світі, здатність її вносити в дійсність зміни. Основні компоненти діяльності: суб'єкт із його потребами; мета, відповідно до якої перетворюється предмет на об'єкт, на який спрямована діяльність; засіб реалізації мети; результат діяльності [6, 98].

Л. Компанієць у статті „Сутність поняття „діяльність” висвітлює етимологію досліджуваного слова та зазначає, що ним можливо замінити латинські за походженням слова, які існують у багатьох мовах світу „дія”, „справа”, „активність”. За своїм словотворенням ці слова також походять від праслов'янського кореня „де”, завдяки чому автор наголошує на тому, що в основі багатьох загальноєвропейських слів лежав саме корінь „де”, який має значення „справа”, „діяльність”, у слов'янських мовах він зберігся практично незмінним. У германських мовах першослово „де” збереглося у вигляді дієслів „du”, „dues”, „dee” і таке інше, позначаючи слова з лексичним значенням „робити”. Від дієслова „де” походить і російське слово „дьяк” (не церковний „дьяк”, яке прийшло в російську мову із грецької, а саме „дьяк” з літерою „ь”, яка означає редукований звук „є”). „Дьяк” – офіційна посада середньовічних російських чиновників самого різного калібру від судового „дьяка” (секретаря суду) до „дьяка” посольського приказу (міністра закордонних справ), „дьяк” – це буквально „діловод, діяч”, це той, хто від імені держави виконує ті чи інші „дії” та оформлює ці „дії” у вигляді офіційних „актів” [7].

У науці формулюється теза про те, що категорія „діяльність” породжена класичною німецькою філософією, у якій вона відображала духовні, ідеальні процеси. Пізніше це поняття активно запроваджується у категоріальний апарат соціологічної, психологічної, юридичної наук. Так, у „Філософському словнику” за редакцією В. Шинкарука запропоноване наступне визначення: „діяльність – це суттєва визначеність способу буття людини у світі, здатність її привносити у дійсність зміни, опосередковані ідеальним” [8, 146]. „Філософський словник” за редакцією І. Фролова визначає діяльність в якості специфічно-людського способу ставлення до світу, процесу, під час якого людина творчо перетворює природу, роблячи тим самим себе діючим суб'єктом, а опановані явища природи – об'єктом своєї діяльності [9, 118]. У навчальному посібнику з психології за редакцією О. Винославської діяльність представлена як специфічно

людська форма взаємодії з навколишнім світом, змістом якої є доцільні зміни і перетворення предметів і явищ в інтересах людей, тобто внутрішня (психічна) і зовнішня (фізична) активність людини, регульована усвідомленою метою. Діяльність містить у собі мету, засоби, результат і сам процес її виконання [10, 359]. Отже, можна стверджувати, що діяльність – це сукупність активних та свідомих дій, специфічна форма суспільно-історичного життя людей, яка полягає в цілеспрямованому перетворенні ними оточуючої дійсності.

Таке тлумачення певним чином характеризує і поняття, яке досліджується, а тому можна стверджувати, що діяльність митних органів – це здійснення такими митними органами своєї праці для досягнення певної мети; дії митних органів безпосередньо у сфері їх діяльності. Не викликає сумнівів тісний зв'язок „діяльності митних органів” безпосередньо із поняттям „митні органи”, відносно якого слід виділити його доктринальний і законодавчий аспекти. Так, К. Сандровський у навчальному посібнику „Митне право” наводить визначення поняття „митні органи” як державних органів, що здійснюють виконавчо-розпорядчу діяльність у спеціальній сфері державного управління, пов'язаній із пропуском через державний кордон різного роду вантажів, у тому числі й багажу та поштових відправлень, валюти та валютних цінностей, а також транспортних засобів, що слугують для перевезення пасажирів. Це поняття характеризує особливості організації митних органів середини ХХ століття [11, 10-11]. У підручнику „Митне право” за редакцією Б. Габричидзе зазначено, що митні органи – це органи виконавчої влади, які за своїм характером є правоохоронними, діють від імені держави і наділені владними повноваженнями, виконують свої завдання та функції у сфері митної справи і в інших пов'язаних з нею сферах управління за допомогою притаманних їм форм і методів діяльності [12, 176]. Особливістю такого визначення є віднесення митних органів до правоохоронних, наділення їх ознаками останніх, хоча не всі науковці поділяють таку думку. В. Настюк та М. Шульга в навчальному посібнику „Митне право України” стверджують, що митні органи – це державні органи, які безпосередньо здійснюють митну справу [13]. Не зовсім точним видається формулювання визначення „митні органи” крізь призму іншого – „митна справа”, не пояснюючи значення останнього. Ф. Жорін обґрунтовує тезу про те, що митний орган – це державний орган виконавчої влади, який за характером є правоохоронним, діє від імені держави, наділений владними повноваженнями, виконує завдання і функції в галузі митної справи і в інших пов'язаних із нею галузях державного управління за допомогою властивих йому форм і методів діяльності та на підставі закону [14, 50-51]. У запропонованих визначеннях вживається саме такий термін „державне управління”, хоча реалії сучасної правової наукової діяльності та правозастосування обумовлюють потребу його модифікації й використання терміна „публічне адміністрування”. Д. Приймаченко пропонує визначення поняття митних органів як органів виконавчої влади, які в межах своїх владних повноважень, відповідно до покладених на них завдань та функцій здійснюють безпосередню реалізацію митної політики держави [15, 88-89]. Вчений-адміністративіст замість поширеного терміна „митна справа”, використовує у своєму визначенні відносно новий термін – „митна політика”. В. Ченцов визначає митні органи України як державні органи, основним призначенням діяльності яких є сприяння реалізації громадянами та суб'єктами господарювання свого права на переміщення товарів, предметів і транспортних засобів через митний кордон, організація та здійснення контролю за дотримання ними (громадянами та суб'єктами господарювання) правил переміщення товарів, предметів і транспортних засобів та використання в межах своїх повноважень інших інструментів реалізації митної політики [16]. Отже, можна стверджувати, що у вітчизняній правовій науці єдиного домінуючого визначення „митні органи” немає, що визнати позитивним неможна. Не зважаючи на всю близькість наявних визначень, вони все ж таки різняться один від одного, а будь-яке визначення повинно бути зрозумілим для сприйняття і науковцями, і суб'єктами нормотворчого процесу, митних правовідносин, таким, що вбирає у себе всі обов'язкові ознаки поняття, тоді жодних суб'єктивних варіантів не буде.

Досліджуючи зміст поняття „митні органи”, варто звернути увагу на відповідну дефініцію у нормативно-правових актах (легальне визначення) різних років прийняття (враховуючи, що деякі з них вже втратили чинність) задля всебічного аналізу формування змісту відповідного поняття. Так, Митний кодекс України від 12 грудня 1991 р. хоча і містить окрему статтю 9 під назвою „Митні органи”, однак у ній прямого визначення немає, лише є уточнення, що безпосереднє здійснення митної справи покладається на митні органи України, і що система митних органів України складається з Державної митної служби України, регіональних

митниць, митниць, спеціалізованих митних управлінь та організацій, установ і навчальних закладів. Таке тлумачення обумовлене у більшості своїй закріпленням на законодавчому рівні системи митних органів у Законі України від 25 червня 1991 р. „Про митну справу в Україні”. Зустрічається визначення і у п.17 ч.2 ст.1 Митного кодексу України від 11 липня 2002 р. [17], відповідно до якого митні органи – „це спеціально уповноважені органи виконавчої влади в галузі митної справи, на які відповідно до цього Кодексу та інших законів України покладено безпосереднє здійснення митної справи”. У такому ж формулюванні визначення запропоноване і у Науково-практичному словнику-довіднику „Терміни і поняття в законодавстві України” [18, 202], що є цілком зрозумілим, враховуючи, що в цьому Словнику подаються легальні дефініції.

Крім того, варто додати, що в Митному кодексі України від 13 березня 2012 р. [19] у статті, присвяченій визначенню понять, не наводиться змістовне наповнення термінів „митні органи”, „митна діяльність”, „діяльність митних органів”. Хоча, аналізуючи текст „нового” Митного кодексу України від 13 березня 2012 р., у ст.543 все ж таки можна знайти таке роз’яснення – „митними органами є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, спеціалізовані митні органи, митниці та митні пости”. Можна стверджувати, що, по суті, має місце не визначення, а лише перелік тих інституцій, складових елементів, які входять до „збірного” поняття „митні органи”, яке включає: 1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, 2) спеціалізовані митні органи, 3) митниці, 4) митні пости. Задля деталізації цього переліку, слід визначитися зі значенням кожної із складових. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, спрямовує, координує та контролює діяльність митниць, митних постів, спеціалізованих митних органів та митних організацій спеціалізованих навчальних закладів та науково-дослідної установи митної служби України, в межах своїх повноважень видає накази, організує та контролює їх виконання (ст.545 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.). Центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, відповідно до Положення про Державну митну службу України, затвердженого Указом Президента України від 12 травня 2011 р. № 582/2011 [20], є Державна митна служба України (Держмитслужба України), яка є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, печатку та бланк із зображенням Державного Герба України та із своїм найменуванням і діє відповідно до законодавства. Спеціалізовані митні органи створюються для виконання окремих завдань, а також сукупності декількох завдань, покладених на митну службу України, вони є юридичними особами, мають самостійний баланс, рахунки в територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, печатку та бланк із зображенням Державного Герба України та із своїм найменуванням і діють відповідно до законодавства (ст.548 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.). Митниця є митним органом, який у зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на митну службу України, здійснює свою діяльність на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці (Автономна Республіка Крим; область; міста Київ, Севастополь). Окремі митниці можуть здійснювати свою діяльність на територіях двох чи більше адміністративно-територіальних одиниць або на всій території України (ст.546 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.). Митний пост також є митним органом, який входить до складу митниці як відокремлений структурний підрозділ і в зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на митну службу України (ст.547 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.). Після проведеного аналізу визначень складових елементів митних органів, варто додати, що останні, в свою чергу, є структурною частиною більш широкого і загального поняття – митної служби України, до складу якої, окрім митних органів, також належать митні організації, спеціалізовані навчальні заклади та науково-дослідна установа митної служби України.

Таким чином, на підставі аналізу дефініцій, наданих у доктринальних та нормативних джерелах, можна запропонувати наступне власне визначення: митні органи – це сукупність органів публічної адміністрації, яку складають центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, спеціалізовані митні органи, митниці та митні пости, які виконують свої завдання та функції у сфері митної

справи і в інших пов'язаних із нею сферах за допомогою форм і методів діяльності, встановлених законодавством.

Поєднання цих двох складових – „діяльність” і „митні органи”, – сприяє формулюванню єдиного поняття „діяльність митних органів” як врегульованої нормами законодавства, цілеспрямованої сукупності активних та свідомих дій окремої групи органів публічної адміністрації, яку складають центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, спеціалізовані митні органи, митниці та митні пости, щодо виконання своїх завдань та функцій у сфері митної справи і в інших пов'язаних з нею сферах за допомогою форм і методів, встановлених законодавством.

Досліджуючи зміст поняття „діяльність митних органів”, варто звернути увагу і на характерні особливості, що притаманні їй, адже вони дають можливість більш детального її осмислення, з'ясування її реального змісту. Насамперед, варто враховувати, що діяльність митних органів є різновидом діяльності органів публічної адміністрації, державною функцією, яку вказані органи повинні здійснювати в цій сфері суспільного життя. В. Авер'янов під терміном „публічна адміністрація” пропонував розуміти сукупність органів виконавчої влади та органів виконавчого самоврядування, підпорядкованих політичній владі, які забезпечують виконання закону та здійснюють інші публічно-управлінські функції [21, 117]. Розглядаючи складові елементи, які утворюють цілісне поняття „митні органи”, до яких належить і центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, і спеціалізовані митні органи, і митниці, і митні пости, не викликає сумніву той факт, що всі вони є органами публічної адміністрації.

Окрім того, діяльність митних органів носить владний характер, адже останні (як компетентний орган або посадова особа) виконують владні функції, надані державою і передбачені законодавством, ці функції здійснюються в офіційному порядку від імені держави, яка делегувала право на застосування специфічних заходів адміністративного примусу, які не використовуються іншими органами публічної адміністрації, зокрема й іншими правоохоронними органами. Для здійснення діяльності митних органів не обов'язкова двостороння угода (наприклад, осіб, щодо яких вона провадиться), адже така діяльність є одностороннім волевиявленням компетентних органів. Владний характер діяльності митних органів полягає і у тому, що вони наділені компетенцією, яка формується з конкретного обсягу цілей, завдань і повноважень, необхідних для здійснення їх безпосередніх функцій у сфері публічно-правових відносин. Так, у ст.579 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р. встановлено, що законні розпорядження та вимоги посадових осіб митної служби України, надані під час виконання ними службових обов'язків, є обов'язковими для виконання фізичними та юридичними особами, що лише підтверджує владний (прерогативний) характер діяльності митних органів.

Публічність діяльності полягає в запереченні задоволення приватних, особистих потреб та інтересів, адже вона спрямована на задоволення економічних і правових інтересів широкого загалу, сприяння в реалізації та захисті суб'єктивних прав, свобод, інтересів, виконання покладених на митні органи публічних (державних, суспільних) завдань та функцій, здійснення допоміжних функцій публічного характеру, спрямованих на забезпечення нормального виконання митними органами, їх посадовими особами основних завдань. Поняття “публічний” походить від латинського слова *publicus* – суспільний, народний. Ю. Кобилянський у латинсько-українському словнику слово *publicus* перекладає як „людовий, народний, громадський, державний” [22]. „Словник іншомовних слів” визначає це поняття як „відкритий, гласний, суспільний” [23, 560]. „Новий тлумачний словник української мови” подає кілька значень слова „публічний”: 1) який відбувається в присутності публіки, людей; прилюдний, привселюдний, гласний, відкритий; 2) призначений для широкого відвідування, користування; громадський, загальний, загальнодоступний; 3) стосується публіки [24, 843]. Таким поясненням можна охарактеризувати ознаку публічності діяльності митних органів, яка не є приватною, внутрішньою, закритою, а поширюється на широке коло осіб, призначена для народу.

Ознака підзаконності діяльності митних органів має прояв під час її реалізації у точній відповідності до норм законів та інших правових актів, адже така діяльність здійснюється задля виконання приписів законів, на підставах, у спосіб та в межах, визначених законом. Також підзаконність діяльності митних органів впливає з чіткої детальної регламентації законом

процедурних її меж і форм. До того ж у ст.1 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р. передбачено, з чого складається законодавство України з питань державної митної справи (Конституція України, Митний Кодекс України, інші закони України, що регулюють питання державної митної справи, з міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також з нормативно-правових актів, виданих на основі та на виконання Митного кодексу України від 13 березня 2012 р. та інших законодавчих актів).

В якості особливостей діяльності митних органів можна виокремити поєднання у ній правотворчого і правозастосовного елементів. Тобто, митні органи (кожна із ланок, які становлять цілісну систему) уповноважені державою на прийняття нормативно-правових актів (накази, інструкції, листи тощо), однак в той же час вони застосовують норми інших нормативно-правових актів (закони, укази, постанови тощо). Б. Малишев та О. Москалюк досить слушно роблять висновок про те, що правотворчість (нормативний рівень правового регулювання) та правозастосування (індивідуальний рівень правового регулювання) є взаємопов'язаними та співвідносяться як можливість та дійсність. Адже норми права як результат правотворчості отримують своє реальне життя за допомогою індивідуальних актів, які, відповідно, є результатом правозастосування [25, 19].

Слід звернути увагу і на такі характерні ознаки відповідної діяльності як безперервність (тобто відсутність перерв у діяльності) та постійність (тривалий характер) діяльності митних органів, на підтримку чого можна зазначити, що з метою забезпечення належного митного контролю на територіях вільних митних зон митні органи мають право здійснювати постійний нагляд за межами зазначених територій, а також за доступом на ці території (ст.433 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.).

Ефективність (досягнення встановленої мети) діяльності митних органів полягає у забезпеченні дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів. Окрім того, законодавством встановлено певні заходи, із використанням яких підвищується ефективність діяльності митних органів – використання технічних та спеціальних засобів, а також службових собак (ст.324 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.), управління ризиками (ст.361 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.), взаємодія з учасниками зовнішньоекономічної діяльності, уповноваженими економічними операторами, іншими особами, діяльність яких пов'язана із здійсненням зовнішньої торгівлі, та з їх професійними об'єднаннями, асоціаціями (ст.318 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.) тощо.

Діяльність митних органів є плановою, що означає здійснення діяльності на підставі заздалегідь розробленого плану, адже діяльність митних органів не може носити хаотичного, невпорядкованого характеру. Притаманне планування як для поточної роботи, так і для організації контролю (розробка і затвердження планів перевірок). Так, відповідно до ст.346 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р. документальною плановою виїзною перевіркою вважається перевірка, яка передбачена в плані-графіку митного органу та проводиться за місцезнаходженням підприємства, що перевіряється.

Діяльності митних органів притаманні також підпорядкованість та підконтрольність відповідним державним інституціям, адже вся структура митних органів за своєю побудовою є ієрархічною, відповідно, кожен вищий щабель регулює і контролює діяльність нижчого. Наприклад, відповідно до ч.5 ст.545 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р., керівник центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, та його заступники призначаються на посади та звільняються з посад Президентом України в порядку, встановленому Конституцією та законами України; керівник митниці призначається на посаду та звільняється з посади керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи (ч.7 ст.546 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.) тощо. Тобто, чинним законодавством встановлено орган призначення, який, як правило, є органом контролю і припинення.

До того ж, діяльність митних органів має профілактичну спрямованість, адже у певній мірі спрямована на превенцію, попередження вчинення протиправних діянь, запобігання та протидію контрабанді. Така діяльність носить системний характер як за комплексом заходів, так і за колом суб'єктів, які її здійснюють, спрямована на недопущення виникнення, усунення, послаблення або нейтралізацію причин та умов правопорушень.

Діяльність митних органів є професійною, адже передбачає реалізацію професійних навичок працівниками вказаних органів. Професійний характер також зумовлений тим, що від митних органів вимагається відповідних обсяг і рівень професійних знань (у галузі права, митної справи, економіки тощо) та певних навичок, добре знати свою справу, обґрунтовано, компетентно застосовувати заходи примусу задля усунення зловживання владою, проявів непрофесійності та наявності конфліктів. Окрім того, служба в митних органах України є державною службою, яка полягає в професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я, освітнім рівнем та віком громадян України, пов'язаній із створенням сприятливих умов для розвитку законної зовнішньоекономічної діяльності, забезпеченням безпеки суспільства та захистом митних інтересів України (ч.1 ст.586 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р.).

Таким чином, на підставі проведеного аналізу ознак, які характеризують діяльність митних органів, можна запропонувати їх узагальнений перелік: владний характер, публічний характер, підзаконність, поєднання правотворчого і правозастосовного елементів, безперервність і постійність, ефективність, плановість, підпорядкованість та підконтрольність, профілактична спрямованість, професійний характер. Саме поєднання всіх цих ознак дозволяє сформулювати реальне уявлення про діяльність митних органів, яка є комплексною категорією, що відрізняється від суміжних понять, незважаючи на їх певну схожість.

Отже, на підставі проведеного аналізу, можна стверджувати, що діяльність митних органів – це врегульована нормами законодавства, цілеспрямована сукупність активних та свідомих дій окремої групи органів публічної адміністрації, яку складають центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, спеціалізовані митні органи, митниці та митні пости, щодо виконання своїх завдань та функцій у сфері митної справи і в інших пов'язаних із нею сферах за допомогою форм і методів, встановлених законодавством. До ознак, які характеризують діяльність митних органів, можна віднести: 1) діяльність митних органів носить владний характер, 2) вона є публічною, 3) підзаконною, 4) поєднує правотворчий і правозастосовний елементи, 5) є безперервною і постійною, 6) ефективною, 7) плановою, 8) підпорядкованою та підконтрольною, 9) має профілактичну спрямованість, 10) носить професійний характер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кунев Ю.Д. Процесна складова системно-правової моделі митної діяльності / Ю.Д. Кунев // Митна справа. – 2009. – № 6(66). – С. 58–63.
2. Энциклопедический словарь в 86 т. / под ред. проф. И.Е. Андреевского, К.К. Арсеньева, О.О. Петрушевского. – Издатели: Ф.А. Брокгауз /Лейпциг/ и И.А. Ефрон /С.-Петербург/. – 1890-1907 / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vehi.net/brokgauz/index.html>.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / [голов. ред. В.Т. Бусел]. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
4. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка / С.И. Ожегов, Н.Ю. Шведова // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ozhegov.org/words/7037.shtml>.
5. Большая Российская энциклопедия / [глав. ред. акад. А. М. Прохоров] // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vedu.ru/BigEncDic/18444#>.
6. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. – 376 с.
7. Компанієць Л.Г. Сутність поняття „діяльність” / Л.Г. Компанієць // Збірник наукових праць Гілея: науковий вісник. – 2010. – № 41 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_41/Gileya41/F3_doc.pdf.

8. Філософський словник / [ред.-упоряд. В. І. Шинкарук]. – Київ: „Абріс”, 2002. – 742 с.
9. Философский словарь / [ред.-сост. И.Т. Фролов]; [5-е изд]. – Москва: Политиздат, 1987. – 590 с.
10. Винославська О.В. Психологія: навчальний посібник / О.В. Винославська, О.А. Бреусенко-Кузнецов. – Київ: ІНКОС, 2009. – 390 с.
11. Сандровский К.К. Таможенное право: учебное пособие / Константин Константинович. – Киев: Вища школа, 1974. – 176 с
12. Габричидзе Б.Н. Административное право / Б.Н. Габричидзе, А.Г. Чернявский. – Москва: ООО ТК „Велби”, 2002. – 480 с.
13. Настюк В.Я. Митне право України: навчальний посібник / В.Я. Настюк, М.Г. Шульга. – Харків: Національна юридична академія України, 2001. – 114 с.
14. Жорін Ф.Л. Правові основи митної справи в Україні (конспект курсу лекцій з програмних тем): навчальний посібник / Федір Лук’янович Жорін. – Київ: КНЕУ, 2001. – 248 с. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravouch.com/page/tamozhua/ist/ist-25--idz-ax305--nf-2.html>.
15. Приймаченко Д.В. Адміністративна діяльність митних органів у сфері реалізації митної політики держави: дис. ... доктора юридич. наук: 12.00.07 / Приймаченко Дмитро Володимирович. – Ірпінь, 2007. – 477 с.
16. Ченцов В.В. Митне право України: навчальний посібник / [Ченцов В.В., Кувакін С.В., Мазур А.В. та ін.]; за заг. ред. проф. В.В. Ченцова. – Київ: Істина. – 2007. – 283 с. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pravnyk.info/mtn_zm.html.
17. Митний кодекс України від 11 липня 2002 року // Офіційний вісник України. – 2002. – № 31. – Ст. 1.
18. Терміни і поняття в законодавстві України: науково-практичний словник-довідник / [уклад. Скакун О.Ф., Бондаренко Д.М.]. – Харків: Еспада, 2003. – 512 с.
19. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – Ст. 9.
20. Про затвердження Положення про Державну митну службу України: Указ Президента України від 12 травня 2011 року № 582/2011 // Офіційний вісник Президента України. – 2011. – № 16. – Ст. 27.
21. Авер’янов В.Б. Реформування українського адміністративного права: ґрунтовний привід для теоретичної дискусії / В.Б. Авер’янов // Право України. – 2003. – № 5. – С. 117–122.
22. Латинсько-український словар для середніх шкіл / [відп. ред. Ю. Кобилянський]. – Відень: наклад. цісар.-корол. вид-ва шкільних книжок, 1912. – 660 с. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1295649.
23. Словник іншомовних слів / [за ред. чл.-кор. АН УРСР О.С. Мельничука]. – Київ: Головна редакція української радянської енциклопедії, 1977. – 775 с.
24. Новий тлумачний словник української мови: у 4 т. / [уклад. В. Яременко, О. Сліпушко]. – Київ: Аконті, 2000–. – Т. 3. (О-Р). – 2000. – 927 с.
25. Малишев Б.В. Застосування норм права (теорія і практика): навчальний посібник / Б.В. Малишев, О.В. Москалюк. – Київ: Реферат, 2010. – 260 с.